

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. VI. De naturalibus & diœcesanis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

odiosa. & in causa hac possessoria interdium dari non debeat aduersus annalem possessorem. l. 1. in princ. v. intra annum. D. vii. poss. ordnat. Conc. Brab. art. 438. quanto minus aduersus triennalem, decennalem, immemorabilem?

Neque porro recipi potest, quod obiectum est, quod Minoritæ ignorantæ fuerint huiusmodi consuetudinis: tum quia etiam vera ignorantia aduersus vsum immemorabilem nullum pondus possit adferre: tum quia dum in omnium conspectu officia funeralia facta sunt in ecclesia parochiali, toties & à tanto tempore, huiusmodi allegatio tam exiguæ est fidei, vt nec audiri possit. c. cum in tua. X. qui matrimonium accusare. nec desuper recipi probatio. c. quia verisimile. x. de probat.

18. Etiam Syndici agere non possunt, vt ip-sis fratribus aut Conuentibus proprietas aut possessio adiudicetur.

Enimuerò quia, vt diximus, Minoritæ tantum habent vsum facti, nihil iuris, Innocentius IV. & Martinus IV. & alij statuerunt, vt essent Syndici, aut œconomi qui nomine Romanæ ecclesiæ actiones prosequi possent: sed ea forma & modus hic ex integro nõ est seruatus. Syndicus quidem non Minoritæ sunt in lite, sed tamen idem Syndicus nullatenus hic fecit mentionem ecclesiæ Romanæ, nec de illius proprietate, dominio, iure seu possessione egit, sed conclusit, vt ipse conuentus Minoritarum manu teneatur in possessione sepulchrorum, & receptionis iurium sepulchralium, etiam ad exclusionem parochi, quæ eadem iura dicit peti, aut recipi non per modum eleemosinæ, sed iuris, ac iusti pretij physici laboris in sepultura præstiti. dicit quidem Regula, quod fratres de mercede laboris pro se & suis fratribus corporis necessaria recipiant: sed hæc ipsa verba Nicolaus III. in d. c. exijs. §. nec quidquam. in fin. interpretanda declarat de vsu facti dumtaxat, quoad ipsos fratres: vsus autem facti dumtaxat non sufficit, vt alicui

19. Vt potius nomine eleemosinæ debeat accipi, offeruntur etiam inuiti laboris per eos præstiti.

concedatur interdium: sed requiritur vt quis nomine suo, non alieno possideat: non tantum in possessione sit: l. 3. §. creditores. §. cum inquilinus. D. vii. possidetis. quia possidere non censetur, nec præscribere potest, qui suo nomine non possidet. l. 1. §. per procur. D. de acquir. poss. l. 2. C. de præscript. 30. an.

Sed & canones vix sic loqui permittunt etiam ipsis parochis, dum pecuniam exigere vetant. c. suam. & tot. tit. X. de simon. ita tamen vt cogantur per officium Ordinarij illi, quibus ea obsequia præstita sunt, obseruare laudabilem, inquit, consuetudinem, erga sanctam ecclesiam, pia deuotione fidelium introductam. quæ periphra-sis est eleemosinæ. à quo verbo non debeat Minoritæ abhorre-re: quibus in d. §. proinde dicitur, vt vadant pro eleemosinis confidenter. tamen si non nesciamus operæ statui pretium posse, sed & tamen nec ipsis deberi, nullamque in personis ipsorum consistere posse obligationem. d. c. exijs. d. c. exiui. quæ tamen mater est actionum omnium, & sine qua illæ nasci non possunt.

RESPONSVM VI.

De naturalibus & diocesanis.

IN erectionibus nouorum Belgij Episcopatum nouem præbendæ in singulis cathedralibus ecclesijs afficiuntur personis graduatis, tres Theologis, tres iurisperitis, tres nobilibus eius diocesis, siue in iure, siue in theologia lauream adeptis. quæsitum est an hæc verba, eius diocesis, ortos requirant, an oriundos admittant, vel fortuito alibi natos, cum parentes illorum in diocesi domicilium haberent, quod filij forti-

Privilegiu ecclesiaru Belgicarum cathedralium quoad præbendas nobilibus diocesanis affectas an oriundos admittat, an ortos dumtaxat?

A a 3 antur

antur originem patris? ut qui ex Campanis parentibus natus est, Campanus est. *l. assumptio. D. ad municipem.* tametsi alias provinciales, inquit lex 190. *D. de verb. signif. eos accipere debemus, qui in provincia domicilium habent: non eos, qui in provincia oriundi sunt.* utique dum alibi constitutum habent domicilium.

Quare *ibid.* Alciatus & in *l. qui in continentibus. 147. D. eod.* ortos distinguit ab oriundis: ibidemque querit, quid si lex eum, qui Romae natus non sit, à dignitatibus excludat, an is cuius mater extra domicilium peregrè peperit recipendus sit? & verbis legis ait excludi: interpretatione tamen recipiendum. *arg. legis huiusmodi. 84. §. legatum. D. de legat. 1. si lex oriundum exigat, etiam ortum comprehendit, sed Cuiacius ad 190.* negat à iuris authoribus ortorum oriundorumque distinctionem servari, provinciales ait diversimodè dici, utique iuxta diversitatem causarum, quàm spectant leges. sed in *d. l. 190.* non sufficere originem; sed requiri, & sufficere domicilium: & *ad d. l. 2. D. de verb. signif.* querit quid requiratur, ut quis civis sit?

Additque idem Alciatus *ad d. l. 190.* provinciam quem esse, & de provincia idem videri; nisi quod illa verba, *de provincia,* magis ad originem referri videantur: *DD. in c. 1. X. de spons. in verb. de Francia quidem nobilem mulierem de Saxonia,* adeoque hæc verba, *eius diocesis,* quæ dicitur quatenus Episcopus ius administrandi sacra habet, sicut territorium quatenus Index ius terrendi, *Spigel. in Lex. xj. v. diocesis.* eandem energiam fortientur. & *de diocesi* originem, seu ortum habentes, intelliguntur: ut domicilium hic non sufficiat, quamvis respectu Ordinum quis diocesanus habeatur, qui in diocesi domicilium, beneficium, vel originem habeat. *c.*

cum nullus. de temp. ordinat. in 6.

Sed eius ratio est, quod Ordinum collatio solum subiectionem spectet, ius externos ordinari tantum veter: at hæc Bulla aliò respiciat. ut nobiles sint eius diocesis: utique, qui consanguineos, & affines nobiles ibi habeant, ad ecclesiæ splendorem, tuitionem, ubi opus erit; iurium, immunitatumque defensionem per eorundem agnatos, & affines politici magistratibus undique impositos; & in republica potentes. ut hic erat nobilitas bullæ datæ tempore: & quo respexisse illam verisimile est.

Eoque & amplius hic continetur, quam quod multis in regni consuetudine, privilegioque extingitur, ut naturalis regni quis sit, *de quali naturalitate laic. Caric. de benef. p. 7. c. 9.* ubi huiusmodi naturales ortos, & oriundos exteris iure præferendos docet. & n. 19. in communibus negotiis eum dicit illius diocesis, quem admittit *d. c. cum nullus.*

Verùm n. 21. in supplicationibus beneficialibus *post plures quæcunq;* ait intelligi quem esse de tali diocesi, qui ex illa originem habeat: & oriundum etiam pro orto accipi. ideoque ei qui se narravit clericum Abulensem, sufficere demonstrare originem paternam, & oriundum se esse: non autem beneficium, aut domicilium habere. quod verba sint naturaliter, & propriè, non civiliter tantum intelligenda. *l. fin. C. de his qui veniam atatis.* & ideo in literis poni solere oriundum ex tali diocesi, eumque hodie stylium servari.

Enimvero *d. bulla erectionis,* privilegium, seu statutum huiusmodi continens, maxime in propria significatione verba retineri suadet, ut nec sub orto oriundus comprehendatur: nec illius diocesis dicatur, in qua patet dumtaxat natus fuit, quem is translatò domi-

2. Liberi originem patris sequuntur.

3. Peregrè natus fortuito, domi natus sequitur.

4. Quis provincialis?

5. De provincia?

6. De diocesi?

7. Domicilium hic non sufficit.

domicilio alibi genuerit.

12. Nisi reip. causa patentes ab fuerint.

Nisi forte Principis seu reipublicæ causa absens fuerit. qui cum familia iuris fictione abesse non censetur: eodem loco habendi sunt liberi, sic alibi nati; ac si in patria orti essent. *arg. l. 1. §. 2. C. de vxor. milit. & eorum qui reip. causa absunt. vbi vxores & familia patris. privilegia nanciscuntur. quod hic sæpius declaratum est in ijs, quorum parentes in his tumultibus Regem secuti erant, aut ab eo reip. causa vocati, missi, officijs impositi.*

13. Aut fortuito, quis extra domicilium natus sit.

Eodem ferè loco sunt habendi, qui fortuito peregrè nati sunt. *arg. d. §. legatum. Alciat. & ab eo citati. & Leonin. conf. 54. sub. fin. quippe, vt ait Alciatus ad d. l. 147. in eo quis loco esse intelligitur, in quo domicilium constituit; neque recessisse videtur, qui animum reuertendi habuit. l. plerique. D. de rit. nupt. seu planius Leonin. d. conf. 54. quod paterna origo & domicilium magis spectatur, quam fortuita natiuitas. l. filios. C. de munic. & de origin. vt casualis natiuitas quoad honores, & privilegia non obstat; quo minus quis in paterno domicilio natus censetur. ex ijs quæ habet idem Leoninus. latus ibid. & sic videmus quosdam præbendas nobilibus eius diocesis affectas possidere, qui extra diocesim nati sunt, dum ab hæreticis ditio occuparetur, & parentes regias partes secuti essent.*

14. An nobiles hi ex vtroque parente nobili nati esse oporteat? cæteris paribus hos præferendos rectè dixerimus; tanquam ea qualitate magis imbutos, & in quos finis Bullæ potentiùs influit: attamen solius patris nobilitas filios nobiles facit. l. cum legitime. D. de stat. hominum. l. filium. l. liberos D. de Senat. l. exemplo. l. eos C. decur. l. 10. l. 1. C. de dignit. eaque hic sufficit: cum Bulla non aliud exigat. *arg. l. 1. §. si*

seruum. ibi non dixit prætor. l. vnic. §. vbi autem in fin. ibi. nam si contrarium volebat, nulla erat difficultas coniunctim ea disponere. C. de caduc. toll. c. ad audientiam. vers. nam si. X. de decim. factis est enim verba propriè intelligi. l. 1. §. si is qui nauem. D. de exerc. act. & regula est quod lex generaliter loquens generaliter fit intelligenda; & quæ non distinguit, non distinguenda.

15. An non subdiaconi admittantur ad electionem graduatorum?

Denique est quæsitum, cum bulla deferat electionem Episcopo, & superstitibus graduatis, cum quis graduatorum moritur, si inter superstites aliquis sit nondum in sacro subdiaconatus Ordine, an ad electionem admitti debeat? Concilium quidem Trid. s. 22. c. 4. innouans Clementinam *vt ij de arat. & qualitat. præfic.* statuit, vt, qui non essent saltem subdiaconi, non haberent vocem in Capitulo: & quæsitum est à gloss. *in d. elem. vt ij. in verb. Capitulo* an illud obtineat in actibus non capitularibus? seu qui non exercentur collegialiter: & resoluit negatiuè. illam sequitur Zabarella *ibid. n. 14. & alij*, vt generaliter ad actus expediendos vt à singulis, non se extendat hæc priuatio. & rectè. noui enim iuris est, & poenalis. qualis dispositio non debet extendi ad non expressa, quare etiam ita accipienda sunt Statuta Capituli: que interpretanda sunt in dubio conformiter iuri, quod aufert consequenter vocem actiuam nondum subdiacono in electionibus canonicis seu capitularibus, sed hæc graduatorum electio non est capitularis: sed neque graduati faciunt separatim collegium: non ergo in illa obtinet priuatio vocis; quoad nondum subdiaconum, sed & Capituli Statuta mutare quidpiam, aut restringere non possunt dispositionem bullæ Apostolicæ: quia inferior nullatenus legi superioris derogare potest: bulla autem hic ad electionem generatim atque indistinctè vocat eum Episcopo omnes graduatos

16. An capituli subdiaconi admittantur ad electionem graduatorum?

superstitēs; nec quemquam excludit.

RESPONSVM. VII.

De privilegiarijs regularum monasticarum mitigationibus.

C Vp̄t Concilium Trid. s. 25. de regular. c. 1. veterem regularem disciplinam instaurari, & confirmari, & regulares ad regulam, quam professi sunt, prescriptam vitam instituire: & *ibidem* c. 22. quæ decreta sunt in omnibus omnino monasterijs obtinere, non obstantibus quibuscumque privilegijs. quamvis *ibidem* c. 20. Ordinum privilegia in alijs, quam quæ ibi statuuntur, firma voluerit esse, & illæsa.

Procul dubio per hæc restauranda est vetus, & primæua disciplina; quæ superiorum negligentia, & subditorum languore lapsa est. c. *recolentes*. X. de statu regul. cæterum si quid per apostolica privilegia mitigatum est, non mox sublatum id omne censetur. *Navarr. Comment. 3. de regular. n. 33. Rodrigues tom. 2. q. reg. quæst. 74. art. 4. & 5. vide quæ diximus in consult. can. de regular. conf. 15. 20. sic D. Benedictus Reg. c. 39. esum carniū suis interdixit: c. cum ad monasteriū. X. de stat. monach. & quædam privilegia apostolica, aut vsus alicubi immemorialis, illud mitigarunt: de quo egimus in Consult. can. de consuet. conf. 1. non est ergo verisimile abolita hæc esse omnia per Concilium. cum videamus Cistercienses, aliosque integros Ordines vti privilegiaria mitigatione; quod verisimiliter non toleraret ecclesia; si talia privilegia essent abrogata. adeoque neque possunt Superiores professis mitigatam regulam, inuitis imponere primæuam austeritatem; contra*

receptum taliter Concilij intellegitur. ut & rectè scripserit Sa. religio Romæ probatus, Concilij intentionem non fuisse legitimè relaxata, aut mutata per d. c. 1. prohibere. quod & iuuant verba d. c. 1. *ubi collapsa est vetus, & regularis disciplina, instauratur, & confirmatur, ubi conseruata est, persequetur* ubi enim per privilegia non subreptitia est mitigata; non potest dici collapsa. ibi ergo d. c. 1. non præcipit instaurari: eo ergo non porrigitur derogatio privilegiorum quæ est subiecta in d. c. 22. quæ afficit tantum in superioribus decretis contenta, vt inquit.

Quare etiam, quod generatim traditur, hic debet obseruari, vt fortiter & suauiter reformatio lapsæ disciplinæ fiat. ne nimum emungendo eliciatur sanguis. *Prou. 30. Navarr. Comm. 3. de regul. n. 30. 34. Rodrig. 1. 2. q. 74. art. 4. & cum porro persuadeatur paulatim, si fieri potest, bene currentibus, non absolute vel intempestiue præcipiatur, aliquid remittere de mitigatione. inuitis enim vsus immemoriales non damnati, & per Concilium non reuocata privilegia, vt diximus, auferri non possunt. c. cum in cunctis. c. ex parte. X. de his quæ sunt à maiori parte. Cap. 1. 2. & tot. tit. X. de his quæ sunt à prelat. sine cons. Cap. vt & superioris & paucorum renuntiatio alijs nocere non possit. *Mirand. p. 2. q. 43. art. 2. concl. 6. Rodrig. 1. 3. q. 51. art. 5. Portel. v. privilegium n. 52.* nec, si quid ille in sua electione vltius promissit, reliquorum conditionem deterorem facere potuerit.*

Privilegia
mitigato-
ria primæ-
uæ austeri-
tatis vt nõ
sint abro-
gata.